

22–24 квітня тривав візит делегації Міжнародного інституту прикладного системного аналізу (IIASA) до України.

22 квітня, у рамках візиту делегації Міжнародного інституту прикладного системного аналізу (IIASA), відбулася зустріч керівництва НАН України з директором IIASA професором П. Кабатом.

На початку розмови президент НАН України академік Б. Патон представив усіх учасників зустрічі, які входять до складу Комітету із системного аналізу – Національної членської організації України в IIASA, створеної при президії НАН України одночасно зі вступом України в цю міжнародну організацію в 1994 р. для координації наукової співпраці провідних українських учених та IIASA. У зустрічі взяли участь віце-президент НАН України академік НАН України А. Наумовець, віце-президент НАН України академік НАН України А. Загородній, академік-секретар Відділення економіки, директор Інституту демографії та соціальних досліджень академік НАН України Е. Лібанова, директор Інституту загальної енергетики НАН України академік НАН України М. Кулик, директор Центру аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук України академік НАН України В. Лялько, академік НАН України Ю. Єрмольєв, начальник Науково-організаційного відділу президії НАН України член-кореспондент НАН України В. Богданов, секретар Комітету із системного аналізу Ю. Костюченко.

Як зазначив під час зустрічі Б. Патон, участь українських учених у роботі цієї всесвітньо відомої наукової установи має давню історію. Провідні інститути академії, такі як, зокрема, Інститут кібернетики, діючи через Академію наук СРСР, співпрацювали з IIASA та використовували його ресурси для розвитку системно-аналітичних досліджень. Президент НАН України також наголосив на унікальності IIASA як установи, у якій на основі міжнародної кооперації провідних учених та організацій, використання великих баз даних створюється науковий продукт, що неможливо отримати кожному з учасників незалежно. «Дуже важливо й те, що тематика досліджень IIASA враховує специфічні проблеми, які є актуальними для кожної з країн-учасниць», – підкреслив Б. Патон.

Під час зустрічі були обговорені перспективи подальшої співпраці НАН України та IIASA. «Місія мого приїзду – запросити Україну та Національну академію наук України зокрема, брати ще більш активну участь у діяльності Міжнародного інституту прикладного системного аналізу», – зазначив П. Кабат. У підсумку розмови було висловлено взаємне сподівання на подальшу активну співпрацю та акцентовано увагу на необхідності об'єднання зусиль та ресурсів для ефективної реалізації наукових проектів.

Під час свого перебування в Україні, 23 квітня делегація IIASA також взяла участь у відкритті VII Всеукраїнського фестивалю науки та виставки спеціалізованого обладнання і технологій «Наука-виробництву». Зокрема, професор П. Кабат виступив з науково-популярною лекцією «Застосування системного аналізу в IIASA для відповіді на глобальні виклики 21 сторіччя». Урочистим моментом стало вручення директору IIASA П. Кабату диплому почесного доктора НАН України.

У той же день відбулася зустріч П. Кабата з радником Прем'єр-міністра України, головою Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України В. Семиноженком.

На засіданні круглого столу, що відбувся 24 квітня в Інституті економіки і прогнозування НАН України, були обговорені напрями досліджень у рамках наступного етапу роботи за спільним проектом НАН України та IIASA «Комплексне моделювання управління безпечним використанням продовольчих, водних і енергетичних ресурсів з метою сталого соціального, економічного і екологічного розвитку».

Учасники проекту від провідних установ НАН України висвітлили отримані результати, обговорили особливості виконання другого етапу та шляхи посилення взаємодії між робочими групами.

Секретар IIASA доктор М. Коллінз розповіла про роль національних членських організацій у діяльності IIASA, про залучення молодих науковців до досліджень глобальних проблем у рамках тематики IIASA, зокрема шляхом їх участі в програмах Літніх шкіл.

Загалом такі зустрічі сприяють розвитку міжнародної наукової комунікації, обміну передовими та інноваційними ідеями між ученими.

Довідково. Міжнародний інститут прикладного системного аналізу (IIASA) було створено в 1972 р. за пропозицією керівників урядів та провідних науковців СРСР та США, коли необхідність розробки глобального аналітичного міждисциплінарного підходу на основі міжнародної кооперації для визначення тенденцій світового розвитку та незалежної розробки стратегій подолання глобальних проблем стала очевидною. Основними завданнями діяльності інституту в той період стало розроблення методів і методологій оцінки глобальних явищ та процесів, сприяння, у певних межах, інформаційному обміну між Сходом і Заходом, вироблення стратегій співіснування в сучасному світі країн зі значною різницею в економічному розвитку, принципах управління, екологічному стані, кліматичних та демографічних умовах тощо. Крім того, на IIASA покладалася важлива роль незалежного центру наукових експертиз для міжнародних і національних організацій.

У наш час інститут проводить стратегічні дослідження в галузі міжнародної політики, економіки, технологічних та соціальних проблем у контексті глобальних змін. Оскільки політична роль «містка між Сходом та Заходом» втратила свою актуальність, а глобальні проблеми людства вимагають такого ж системного підходу, протягом останнього десятиріччя до складу IIASA було прийнято низку країн Азії, Африки та Південної Америки.

З 2000 р. на базі залучених до співпраці наукових установ НАН України, а саме: Інституту кібернетики ім. В. М. Глушкова, Інституту загальної енергетики, Центру аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук, Інституту економіки і прогнозування, Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи виконувалися дослідження, пов'язані з такими проектами IIASA: «Лісове господарство», «Енергетика», «Землекористування та сільське господарство», «Трансфер нових технологій», «Атмосферні забруднення та економічний розвиток» «Інтегроване моделювання довкілля», «Народонаселення світу», «Ризики та вразливість».

Матеріали, отримані в рамках співробітництва, використовувалися, зокрема, при опрацюванні Енергетичної стратегії України до 2030 р., увійшли до важливих стратегічних документів, таких як «Національна космічна програма України», «Програма розвитку енергетичного сектору України», трьох «Національних доповідей з інвентаризації викидів парникових газів», чотирьох «Національних доповідей з природної та техногенної безпеки» тощо. Спільно з науковцями IIASA видано чотири наукові монографії, більш як 60 статей у наукових виданнях, проведено дев'ять конференцій, у тому числі – три спеціальні, суспільно-орієнтовані «Дні IIASA в Україні»

На сьогодні в рамках реалізації Стратегії IIASA на 2011–2015 рр. виконується спільний проект IIASA – НАН України «Комплексне моделювання управління безпечним використанням продовольчих, водних і енергетичних ресурсів з метою сталого соціального, економічного і екологічного розвитку» *(22 квітня, в рамках візиту делегації Міжнародного інституту прикладного системного аналізу (IIASA) до України, відбулася зустріч керівництва НАН України з директором IIASA професором Павелом Кабатом // Національна академія наук України (<http://www.nas.gov.ua>). – 2013. – 25.04).*